

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE ŚWIDNICKIM W KOŃCU I PÓŁROCZA 2013 ROKU

WSTĘP

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Niniejszy raport diagnostyczny ma na celu dokonanie analizy i ukazanie zachodzących tendencji na lokalnym rynku pracy w zawodach deficytowych i nadwyżkowych w końcu I półrocza 2013 r.

Przez pojęcie **zawodu deficytowego** rozumie się zawód, w którym występuje wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy, niż liczba potencjalnych osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Przeciwnieństwem jest **zawód nadwyżkowy**, który charakteryzuje się mniejszym popytem na rynku pracy, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Źródła informacji zawarte w analizie to dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku zwanego dalej PUP w Świdniku, a w szczególności:

- Sprawozdanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczące rynku pracy;
- Załącznik nr 1 do sprawozdania MPiPS – 01 - "Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy";
- Załącznik nr 2 do sprawozdania MPiPS – 01 - "Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej";
- Załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 - "Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności".
- Załącznik nr 7 do sprawozdania MPiPS – 01 - "Bezrobotni według gmin".

W raporcie diagnostycznym omówiono zjawiska zachodzące na rynku pracy w powiecie świdnickim dotyczące kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy.

I. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Na koniec I półrocza 2013 r. w PUP w Świdniku było zarejestrowanych 4186 osób bezrobotnych, w tym 2044 kobiety. Kobiety stanowiły 48,83% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych pochodziło z terenu miasta Świdnik – 2284 osób, w tym 1108 kobiet. Zarejestrowane kobiety ze Świdnika stanowiły 48,51 % ogółu bezrobotnych z terenu Świdnika.

Najmniej zarejestrowanych bezrobotnych pochodziło z terenu gminy Rybczewice – 174 osoby, w tym 81 kobiet. Zarejestrowane kobiety z Rybczewic stanowiły 46,55% ogółu bezrobotnych z terenu gminy Rybczewice.

Według danych statystycznych 3762 osoby były w szczególnej sytuacji na rynku pracy co stanowi 89,87% ogółu zarejestrowanych osób, z czego 1829 osób stanowiły kobiety co stanowi 89,48% ogółu zarejestrowanych kobiet.

Struktura bezrobocia rejestrowanego **według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach** przedstawiała się następująco: najliczniejsza grupa bezrobotnych pozostawała bez pracy powyżej 24 miesięcy – 1037 osób, przez okres od 12 do 24 miesięcy – 807 osób, liczną grupę stanowiły także osoby pozostające bez pracy oraz od 6 do 12 miesięcy – 848 osób. Należy wskazać, iż blisko 44% osób zarejestrowanych stanowiły osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy.

Struktura bezrobocia rejestrowanego **według wieku** przedstawiała się następująco: najliczniejsza grupa bezrobotnych – 1386 osób była wieku 25 – 34 lata. Najmniejsza grupa bezrobotnych – 134 osoby była w wieku powyżej 60 roku życia.

Struktura bezrobocia rejestrowanego **według poziomu wykształcenia** przedstawiała się następująco: najliczniejsza grupa bezrobotnych legitymowała się wykształceniem: policealnym i średnim zawodowym – 1147 osób, zasadniczym zawodowym – 1030 osób, gimnazjalnym i niższym – 831 osób. Najmniejsza grupa bezrobotnych legitymowała się wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 532 osoby oraz wykształceniem wyższym – 646 osób.

Struktura bezrobocia rejestrowanego **według stażu pracy** przedstawiała się następująco: najliczniejsza grupa bezrobotnych – 1158 osób nie posiadała stażu pracy. Najmniejsza grupa bezrobotnych – 133 osoby posiadała staż pracy w granicach 30 lat i więcej.

Analizując dane statystyczne dotyczące bezrobocia rejestrowanego na terenie powiatu świdnickiego można stwierdzić, że jego charakterystyczną cechą jest głównie bezrobocie wśród ludzi zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy, będących w wieku tzw. największej aktywności zawodowej (25 – 34 lata), z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym i zasadniczym zawodowym oraz bez stażu pracy.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy według wymienionych grup strukturalnych można wymienić najbardziej zagrożone grupy:

- bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy – 1037 osób, z czego 1035 osób było w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

Wśród tej kategorii osób 1033 osoby były długotrwale bezrobotne, 535 bezrobotnych nie posiadało wykształcenia średniego, 374 osoby nie posiadały doświadczenia zawodowego, 359 osób było powyżej 50 roku życia, natomiast 326 osób było bez kwalifikacji zawodowych.

- bezrobotni pozostający bez pracy od 12 do 24 miesięcy – 807 osób, z czego wszystkie osoby znajdowały się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wśród tej kategorii osób 806 osób było długotrwale bezrobotnych, 368 osób nie posiadało wykształcenia średniego, 280 osób nie posiadało doświadczenia zawodowego, natomiast 245 osób nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

- bezrobotni zarejestrowani od 6 do 12 miesięcy – 848 osób. W tej kategorii 730 osób znajdowało się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wśród tej kategorii 370 osób nie posiadało wykształcenia średniego, 306 osób nie posiadało doświadczenia zawodowego, 292 osoby były długotrwale bezrobotne, natomiast 274 osoby nie posiadały kwalifikacji zawodowych, a 127 osób było powyżej 50 roku życia.

- bezrobotni w wieku 25 – 34 lata – 1386 osób, wśród których 1142 osoby znajdowały się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wśród tej kategorii osób 759 osób było długotrwale bezrobotnych, 599 osób nie posiadało doświadczenia zawodowego, 398 osób nie posiadało wykształcenia średniego, a 348 osób było bez kwalifikacji zawodowych.

- bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 1147 osób, z czego 912 osób znajdowało się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wśród tej kategorii osób 645 osób to osoby długotrwale bezrobotne, 346 osób nie posiadało doświadczenia zawodowego, 206 osób było poniżej 25 roku życia, a 212 osób było powyżej 50 roku życia.

- bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 1030 osób, z czego wszystkie znajdowały się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wśród tej kategorii osób 621 osób było długotrwale bezrobotnych, 303 osoby były powyżej 50 roku życia, a 227 osób nie posiadało doświadczenia zawodowego.

- bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnymi i poniżej – 831 osób, z czego wszystkie znajdowały się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wśród tej kategorii osób 693 osoby nie posiadały kwalifikacji zawodowych, 533 osoby to osoby długotrwale bezrobotne, 310 osób nie posiadało doświadczenia zawodowego, a 276 osób było powyżej 50 roku życia.

- bezrobotni bez stażu pracy – 1158 osób, z czego 1157 osób znajdowało się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wśród tej kategorii osób 694 osoby były długotrwale bezrobotne, 579 osób nie posiadało kwalifikacji zawodowych, 507 osób było w wieku do 25 roku życia, a 442 osoby nie posiadały wykształcenia średniego.

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P –1 „*Bezrobotni wg zawodów w powiecie świdnickim*” można stwierdzić, iż 1114 osób było bez zawodu, co stanowiło 26,61 % ogółu bezrobotnych, w tym 520 kobiet, co stanowiło 25,44 % ogółu bezrobotnych kobiet.

Największa liczba osób bezrobotnych posiadała następujące zawody:

<i>Sprzedawca (522301)</i>	<i>201</i>
<i>Ślusarz (722204)</i>	<i>150</i>
<i>Technik mechanik (311504)</i>	<i>118</i>
<i>Technik ekonomista (331403)</i>	<i>92</i>
<i>Pedagog (235107)</i>	<i>86</i>
<i>Krawiec (753105)</i>	<i>75</i>
<i>Szwaczka (753303)</i>	<i>72</i>
<i>Specjalista administracji publicznej (242217)</i>	<i>68</i>

<i>Robotnik budowlany (931301)</i>	56
<i>Kucharz (512001)</i>	53
<i>Mechanik samochodów osobowych (723105)</i>	48
<i>Murarz (711202)</i>	48
<i>Tokarz w metalu (722314)</i>	46
<i>Technik technologii odzieży (311924)</i>	44
<i>Technik informatyk (351203)</i>	43
<i>Technik handlowiec (522305)</i>	42
<i>Kucharz małej gastronomii (512002)</i>	41
<i>Mechanik pojazdów samochodowych (723103)</i>	37
<i>Specjalista do spraw marketingu i handlu (243106)</i>	32
<i>Magazynier (432103)</i>	31
<i>Piekarz (751204)</i>	31
<i>Technik żywienia i gospodarstwa domowego (322002)</i>	30
<i>Technik prac biurowych (411004)</i>	30
<i>Ekonomista (263102)</i>	29
<i>Fryzjer (514101)</i>	29
<i>Inżynier rolnictwa (213205)</i>	27
<i>Politolog (263304)</i>	27
<i>Frezer (722301)</i>	25
<i>Sprzątaczką biurową (911207)</i>	24
<i>Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym (932911)</i>	20
<i>Technik administracji (334306)</i>	20
<i>Cukiernik (751201)</i>	20

Z powyższego wynika, iż największą liczbę osób zarejestrowanych w PUP w Świdniku stanowili bezrobotni w zawodzie sprzedawca (201 osób), ślusarz (150 osób), technik mechanik (118 osób), technik ekonomista (92 osoby), pedagog (86 osób), krawiec (75osób), szwaczka, (72osoby).

Osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy, czyli długotrwale bezrobotne, posiadające zawód sprzedawcy, stanowią 49,25 % ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w wymienionym zawodzie.

Ponadto osoby zarejestrowane w zawodach, takich jak: ślusarz, technik mechanik, technik ekonomista, pedagog, krawiec, szwaczka stanowiły również dużą grupę osób bezrobotnych – łącznie 593 osoby.

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 1a „*Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie świdnickim*” można stwierdzić, iż wśród osób zarejestrowanych w PUP w Świdniku największa liczba bezrobotnych posiadała zawody sklasyfikowane w 7 grupie wielkiej (29,949), 2 grupie wielkiej (20,7366), 3 grupie wielkiej (19,6296), 5 grupie wielkiej (15,5236). Najmniejsza liczba osób bezrobotnych to osoby posiadające zawody sklasyfikowane w 1 grupie wielkiej (0,2606), 6 grupie wielkiej (0,7814), 8 grupie wielkiej (3,3532), 4 grupie wielkiej (3,5486) oraz w 9 grupie wielkiej (6,2174).

Z powyższego wynika, iż największa liczba bezrobotnych wykonywała zawody klasyfikowane w następujących grupach wielkich:

- *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (7 grupa wielka) – grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uzyskiwania i obróbki surowców, wytwarzania i naprawy towarów oraz budowy, konserwacji i naprawy dróg, konstrukcji maszyn. Prace zazwyczaj są wykonywane ręcznie lub przy pomocy narzędzi manualnych oraz innych narzędzi wykorzystywanych w celu zmniejszenia wysiłku fizycznego wymaganego do realizacji poszczególnych zadań oraz podwyższenia jakości produktów np. ślusarz, krawiec, szwaczka, murarz, tokarz w metalu, mechanik pojazdów samochodowych, piekarz, frezer, cukiernik;
- *specjaliści* (2 grupa wielka) - wymagające posiadania wysokiego poziomu wiedzy zawodowej, umiejętności oraz doświadczenia w zakresie nauk technicznych, przyrodniczych, społecznych, humanistycznych i pokrewnych, np. pedagog, specjalista administracji publicznej, specjalista do spraw marketingu i handlu, ekonomista, politolog;
- *technicy i inny średni personel* (3 grupa wielka) – wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego do wykonywania prac, głównie technicznych i podobnych, związanych z badaniem i stosowaniem naukowych oraz artystycznych koncepcji i metod działania, np. technik mechanik, technik ekonomista, technik

technologii odzieży, technik informatyk, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik administracji;

- *pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (5 grupa wielka)* – wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia, które są niezbędne do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych min. z podróżą, prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą, a także usług sprzedaży i demonstracji towarów w sklepach hurtowych lub detalicznych, np. sprzedawcy, kucharze, technicy handlowcy, kucharze małej gastronomii, fryzjerzy.

Najmniejsza liczba bezrobotnych wykonywała zawody sklasyfikowane w następujących grupach wielkich:

- *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (1 grupa wielka);*
- *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (6 grupa wielka);*
- *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (8 grupa wielka);*
- *pracownicy biurowi (4 grupa wielka);*
- *pracownicy przy pracach prostych (9 grupa wielka).*

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 2 „*Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie świdnicki*” można stwierdzić, iż w I półroczu 2013 r. w PUP w Świdniku zarejestrowało się 2179 osób bezrobotnych, z czego 43,51 % stanowiły kobiety, a 11,75 % stanowili absolwenci. W okresie tym zarejestrowało się 707 osób nie posiadających zawodu, co stanowiło 32,45% ogółu rejestrujących się osób, w tym 263 kobiety, co stanowiło 27,74 % ogółu rejestrujących się kobiet.

Największy napływ bezrobotnych według zawodów przedstawiał się następująco:

<i>Technik mechanik (311504)</i>	<i>80</i>
<i>Sprzedawca (522301)</i>	<i>64</i>
<i>Specjalista administracji publicznej (242217)</i>	<i>54</i>
<i>Technik ekonomista (331403)</i>	<i>48</i>
<i>Pedagog (235107)</i>	<i>48</i>
<i>Krawiec(753105)</i>	<i>39</i>
<i>Technik informatyk (351203)</i>	<i>30</i>

<i>Technik technologii odzieży (311924)</i>	27
<i>Ekonomista (263102)</i>	26
<i>Kucharz małej gastronomii (512002)</i>	25
<i>Mechanik samochodów osobowych (713105)</i>	24
<i>Mechanik pojazdów samochodowych (723103)</i>	24
<i>Fryzjer (514101)</i>	23
<i>Technik handlowiec (522305)</i>	22
<i>Kucharz (512001)</i>	21
<i>Tokarz w metalu (722314)</i>	19
<i>Szwaczka (753303)</i>	18
<i>Murarz (711202)</i>	18
<i>Technik żywienia i gospodarstwa domowego (322002)</i>	18
<i>Politolog (263304)</i>	16
<i>Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji (242190)</i>	15
<i>Ślusarz narzędziowy (722206)</i>	15

Z powyższego wynika, że największy napływ bezrobotnych wystąpił w zawodzie technik mechanik, sprzedawca, specjalista administracji publicznej, technik ekonomista, pedagog, krawiec, technik informatyk.

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 2a „*Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie świdnickim*” można stwierdzić, iż największy napływ osób bezrobotnych był w 2 grupie wielkiej (28,8041), 7 grupie wielkiej (26,7661), 3 grupie wielkiej (23,5066) oraz w 5 grupie wielkiej (13,0432).

Najmniejszy napływ osób bezrobotnych był w 1 grupie wielkiej (0,1358), 6 grupie wielkiej (0,6114), 9 grupie wielkiej (1,6304) oraz w 4 grupie wielkiej (2,5135).

Z powyższego wynika, iż w PUP w Świdniku zarejestrowało się najwięcej osób bezrobotnych wykonujących zawody sklasyfikowane w następujących grupach wielkich:

- *specjaliści* (2 grupa wielka) – zawiera zawody wymagające posiadania wysokiego poziomu wiedzy zawodowej, umiejętności oraz doświadczenia w zakresie nauk technicznych, przyrodniczych, społecznych, humanistycznych i pokrewnych, np. specjalista administracji publicznej, pedagog, ekonomista, politolog, pozostali

specjaliści do spraw zarządzania i organizacji.

- *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (7 grupa wielka) – grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uzyskiwania i obróbki surowców, wytwarzania i naprawy towarów oraz budowy, konserwacji i naprawy dróg, konstrukcji i maszyn. Główne zadania wymagają znajomości i zrozumienia charakteru pracy, stosowanych materiałów, maszyn i wytwarzanych produktów np. krawiec, mechanik samochodów osobowych, mechanik pojazdów samochodowych, tokarz w metalu, szwaczka, murarz, ślusarz narzędziowy.
- *technicy i inny średni personel* (3 grupa wielka) – grupa ta zawiera zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do wykonywania prac głównie technicznych i podobnych, związanych z badaniem i stosowaniem naukowych oraz artystycznych koncepcji i metod działania, np. technik mechanik, technik ekonomista, technik informatyk, technik technologii odzieży, technik żywienia i gospodarstwa domowego;
- *pracownicy usług osobistych i sprzedawcy* (5 grupa wielka) – obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia, które są niezbędne do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych z prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą oraz do sprzedawania i demonstrowania towarów w sklepach hurtowych lub detalicznych, np. sprzedawca, kucharz małej gastronomii, fryzjer, technik handlowiec, kucharz.

W PUP w Świdniku zarejestrowało się najmniej osób wykonujących zawody sklasyfikowane w następujących grupach wielkich:

- *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* (1 grupa wielka);
- *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* (6 grupa wielka);
- *pracownicy przy pracach prostych* (9 grupa wielka);
- *pracownicy biurowi* (4 grupa wielka).

II. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Na sytuację na rynku pracy mają wpływ różne czynniki. Należą do nich, m.in. liczba ofert pracy, liczba osób poszukujących pracy oraz wahania sezonowe.

Niski stopień uprzemysłowienia powiatu oraz utrzymująca się trudna sytuacja

gospodarcza mają znaczący wpływ na rodzaj i ilość ofert pracy wpływających do PUP w Świdniku.

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 3 „Oferty pracy wg zawodów w powiecie świdnickim” można stwierdzić, iż w I półroczu 2013 r. do PUP w Świdniku wpłynęły ogółem 532 oferty pracy. Cechą charakterystyczną lokalnego rynku pracy jest pewna jednorodność we wpływających ofertach.

W rejestrach dominowały oferty w następujących zawodach:

<i>Pozostali pracownicy obsługi biurowej (411090)</i>	<i>35 ofert</i>
<i>Robotnik gospodarczy (515303)</i>	<i>21 ofert</i>
<i>Kierowca samochodu dostawczego (832202)</i>	<i>19 ofert</i>
<i>Pomoc kuchenna (941201)</i>	<i>18 ofert</i>
<i>Sprzedawca w branży przemysłowej (522303)</i>	<i>17 ofert</i>
<i>Brukarz (711601)</i>	<i>15 ofert</i>
<i>Sekretarka (412001)</i>	<i>14 ofert</i>
<i>Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu (334390)</i>	<i>12 ofert</i>
<i>Tokarz/frezjer obrabiarek sterowanych numerycznie (722313)</i>	<i>12 ofert</i>
<i>Sprzedawca w branży spożywczej (522304)</i>	<i>10 ofert</i>
<i>Pracownik kancelaryjny (411003)</i>	<i>10 ofert</i>
<i>Przedstawiciel handlowy (332203)</i>	<i>9 ofert</i>
<i>Malarz budowlany (713102)</i>	<i>9 ofert</i>
<i>Barman (513202)</i>	<i>8 ofert</i>
<i>Sprzątaczką biurowa (911207)</i>	<i>8 ofert</i>
<i>Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani (962990)</i>	<i>8 ofert</i>
<i>Lakiernik samochodowy (713203)</i>	<i>7 ofert</i>
<i>Fryzjer (514101)</i>	<i>6 ofert</i>
<i>Asystent nauczyciela przedszkola (531202)</i>	<i>6 ofert</i>
<i>Robotnik drogowy (931205)</i>	<i>5 ofert</i>
<i>Pozostali pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej (341290)</i>	<i>5 ofert</i>
<i>Magazynier (432103)</i>	<i>5 ofert</i>
<i>Sprzedawca w stacji paliw (524502)</i>	<i>5 ofert</i>
<i>Monter rusztowań (711903)</i>	<i>5 ofert</i>

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 3a „Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie świdnickim” można stwierdzić że, największa liczba ofert pracy była w 7 grupie wielkiej (20,8923), 5 grupie wielkiej (22,1094), 4 grupie wielkiej (17,4452), 9 grupie wielkiej (12,7791) oraz 3 grupie wielkiej (12,1701).

Najmniejsza liczba ofert pracy była w 1 grupie wielkiej (0,4056), 6 grupie wielkiej (0,4057) oraz w 2 grupie wielkiej (6,6934).

Z powyższego wynika, że w Urzędzie, najwięcej ofert pracy było w zawodach klasyfikowanych w następujących grupach wielkich:

- *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (7 grupa wielka) – grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uzyskiwania i obróbki surowców, wytwarzania i naprawy towarów oraz budowy, konserwacji i naprawy dróg, konstrukcji i maszyn. Główne zadania wymagają znajomości i zrozumienia charakteru pracy, stosowanych materiałów, maszyn i wytwarzanych produktów np. brukarz, tokarz/frezer obrabiarek sterowanych numerycznie, malarz budowlany, lakiernik samochodowy, monter rusztowań, monter ociepleń budynków.
- *Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy* (5 grupa wielka) – grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia, które są niezbędne do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych z prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą oraz do sprzedawania i demonstrowania towarów w sklepach hurtowych lub detalicznych, np. robotnik gospodarczy, sprzedawca w branży przemysłowej, sprzedawca w branży spożywczej, barman, fryzjer, asystent nauczyciela przedszkola, sprzedawca w stacji paliw.
- *Pracownicy biurowi* (4 grupa wielka) – grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do zapisywania, organizowania, przechowywania i wyszukiwania informacji, obliczania danych liczbowych, finansowych i statystycznych oraz wykonywania obowiązków wobec klientów, szczególnie związanych z operacjami pieniężnymi, organizowaniem podróży, informacjami i spotkaniami w zakresie biznesu np. pozostali pracownicy obsługi biurowej, sekretarka, pracownik kancelaryjny, magazynier.

- *Pracownicy przy pracach prostych* (9 grupa wielka) – grupa ta obejmuje zawody, które wymagają niskich lub podstawowych umiejętności i niewielkiej wiedzy teoretycznej niezbędnych do wykonywania przeważnie prostych i rutynowych prac. Praca wykonywana jest przy zastosowaniu prostych narzędzi ręcznych i przy ograniczonej własnej inicjatywie i ocenie. W niektórych przypadkach wymaga pewnego wysiłku fizycznego: pomoc kuchenna, sprzątaczką biurowa, pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej nieskalsyfikowane.
- *Technicy i inny średni personel* (3 grupa wielka) – wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego do wykonywania prac głównie technicznych i podobnych, związanych z badaniem i stosowaniem naukowych oraz artystycznych koncepcji i metod działania, np. pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu, przedstawiciel handlowy, pozostali pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej.

W liczbie pozyskanych ofert najczęściej pochodziło z terenu miasta Świdnik i okolic oraz z miasta Lublin, który ze względu na położenie stanowi naturalny rynek pracy dla mieszkańców powiatu świdnickiego.

III. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Analiza ma na celu porównanie liczby ofert pracy z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2013 r.

W celu zakwalifikowania danego zawodu do grupy zawodów nadwyżkowych lub deficytowych dokonano uszeregowania zawodów przy wykorzystaniu wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów. Wyliczany jest on jako stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie i okresie.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku mniejszym niż 0,9 to zawody nadwyżkowe, a większym niż 1,1 to zawody deficytowe. Zawody wykazujące równowagę na rynku pracy, których wskaźnik mieści się między wielkościami od 0,9 do 1,1 określane są mianem zawodów zrównoważonych.

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 4 „Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie świdnickim” można stwierdzić, iż poniższe zawody były zawodami deficytowymi:

1.	<i>Kierowca samochodu dostawczego (832202)</i>	<i>19,0000</i>
2.	<i>Brukarz (711601)</i>	<i>15,0000</i>
3.	<i>Sekretarka (412001)</i>	<i>14,0000</i>
4.	<i>Przedstawiciel handlowy (332203)</i>	<i>9,0000</i>
5.	<i>Barman (513202)</i>	<i>8,0000</i>
6.	<i>Asystent do spraw księgowości (431101)</i>	<i>5,0000</i>
7.	<i>Robotnik gospodarczy(515303)</i>	<i>3,5000</i>
8.	<i>Szlifyerz kamienia (811409)</i>	<i>3,0000</i>
9.	<i>Robotnik drogowy (931205)</i>	<i>2,5000</i>
10.	<i>Lakiernik samochodowy (713203)</i>	<i>2,3333</i>
11.	<i>Laborant chemiczny (311101)</i>	<i>2,0000</i>
12.	<i>Sortowacz (932913)</i>	<i>2,0000</i>
13.	<i>Pakowacz (932101)</i>	<i>2,0000</i>
14.	<i>Sprzątaczką biurową (911207)</i>	<i>2,0000</i>
15.	<i>Malarz budowlany (713102)</i>	<i>1,8000</i>
16.	<i>Szlifyerz metali (722312)</i>	<i>1,5000</i>

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 4 „Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie świdnickim” można stwierdzić, iż poniższe zawody były zawodami nadwyżkowymi:

1.	<i>Magazynier (432103)</i>	<i>0,8333</i>
2.	<i>Stolarz meblowy (752208)</i>	<i>0,8000</i>
3.	<i>Logistyk (214106)</i>	<i>0,7500</i>
4.	<i>Kelner (513101)</i>	<i>0,7500</i>
5.	<i>Kosmetyczka (514202)</i>	<i>0,6667</i>
6.	<i>Technik dentystryczny (321402)</i>	<i>0,5000</i>
7.	<i>Pracownik ochrony fizycznej bez licencji (541307)</i>	<i>0,5000</i>
8.	<i>Ogrodnik terenów zieleni (611306)</i>	<i>0,5000</i>

9.	<i>Dozorca (962902)</i>	0,5000
10.	<i>Nauczyciel przedszkola (234201)</i>	0,3333
11.	<i>Robotnik budowlany (931301)</i>	0,3333
12.	<i>Księgowy (331301)</i>	0,3333
13.	<i>Frezer (722301)</i>	0,3333
14.	<i>Stolarz (752205)</i>	0,2857
15.	<i>Fryzjer (514101)</i>	0,2609
16.	<i>Psycholog (263401)</i>	0,2500
17.	<i>Tokarz w metalu (722314)</i>	0,2105
18.	<i>Elektromonter instalacji elektrycznych (741101)</i>	0,2000
19.	<i>Kierowca samochodu ciężarowego (833203)</i>	0,2000
20.	<i>Elektromechanik (741201)</i>	0,2000
21.	<i>Specjalista do spraw finansów (241306)</i>	0,1667
22.	<i>Szwaczka (753303)</i>	0,1667
23.	<i>Technik prac biurowych (411004)</i>	0,1667
24.	<i>Kucharz (512001)</i>	0,1429
25.	<i>Fizjoterapeuta (228301)</i>	0,1250
26.	<i>Mechanik samochodów osobowych (723105)</i>	0,1250
27.	<i>Dziennikarz (264201)</i>	0,1250
28.	<i>Kucharz małej gastronomii (512002)</i>	0,1200
29.	<i>Specjalista administracji publicznej (242217)</i>	0,0370
30.	<i>Sprzedawca (522301)</i>	0,0312

Odnotowano również zawody, w których były zgłoszone oferty pracy, a nie było zarejestrowanych osób bezrobotnych tj.:

- *Pracownik kancelaryjny (411003),*
- *Pracownik do spraw ubezpieczeń (4312020),*
- *Archiwista zakładowy (441402),*
- *Fryzjer damski (514102),*
- *Sprzedawca w branży przemysłowej (522303),*
- *Asystent nauczyciela przedszkola (531202),*
- *Konserwator budynków (711101),*

- *Monter rusztowań (711903),*
- *Monter ociepleń budynków (712301),*
- *Tokarz/frezjer obrabiarek sterowanych numerycznie (722313),*
- *Mechanik samochodów ciężarowych (723104),*
- *Pokojowa (911203),*
- *Pomoc kuchenna (941201),*
- *Woźny (962906).*

Sąsiedztwo dużej ilości szkół wyższych i średnich generuje zawody nadwyżkowe, pomimo dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 5 „*Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie świdnickim*” uszeregowano grupy zawodów od najwyższego do najniższego wskaźnika:

Ranking zawodów deficytowych według grup dużych:

<i>Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni (41)</i>	<i>4,7692</i>
<i>Pomoce domowe i sprzątaczkę (91)</i>	<i>4,2500</i>
<i>Pozostali pracownicy obsługi biura (44)</i>	<i>4,0000</i>
<i>Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych (96)</i>	<i>4,0000</i>
<i>Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny (34)</i>	<i>2,1818</i>
<i>Pracownicy do spraw finansowo – statystycznych i ewidencji materiałowej (43)</i>	<i>1,4545</i>
<i>Kierowcy i operatorzy pojazdów (83)</i>	<i>1,2000</i>

Ranking zawodów nadwyżkowych według grup dużych:

<i>Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyjątkiem elektryków) (71)</i>	<i>0,8909</i>
<i>Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (93)</i>	<i>0,8824</i>
<i>Pracownicy usług ochrony (54)</i>	<i>0,7500</i>
<i>Pracownicy usług osobistych (51)</i>	<i>0,5051</i>
<i>Monterzy (82)</i>	<i>0,5000</i>
<i>Sprzedawcy i pokrewni (52)</i>	<i>0,4944</i>

<i>Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych (81)</i>	0,4545
<i>Średni personel do spraw biznesu i administracji (33)</i>	0,4000
<i>Pracownicy obsługi klienta (42)</i>	0,3333
<i>Rolnicy produkcji towarowej (61)</i>	0,2222
<i>Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (72)</i>	0,2032
<i>Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni (73)</i>	0,2000
<i>Specjaliści do spraw technologii informacyjno – komunikacyjnych (25)</i>	0,1429
<i>Specjaliści nauczania i wychowania (23)</i>	0,1351

IV. ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE W POWIECIE ŚWIDNICKIM

Bezrobocie długotrwałe, czyli trwające dłużej niż 12 miesięcy, przyczynia się do zmniejszenia szans na znalezienie nowej pracy i tym samym ogranicza możliwości jednostki. Prowadzi również do negatywnych skutków w wielu sferach życia.

Długotrwałe bezrobocie dotyka w największym stopniu osoby o najniższym poziomie wykształcenia i niskich kwalifikacjach.

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 7 „*Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie świdnickim*” można stwierdzić, iż zawody sklasyfikowane w następujących grupach dużych generowały długotrwałe bezrobocie w powiecie świdnickim:

<i>Kierownicy do spraw produkcji i usług (13)</i>	1,0000
<i>Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych (14)</i>	1,0000
<i>Pracownicy opieki osobistej i pokrewni (53)</i>	1,0000
<i>Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki (94)</i>	0,8333
<i>Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych (96)</i>	0,7500
<i>Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (93)</i>	0,7323
<i>Pomoce domowe i sprzątaczkę (91)</i>	0,7105
<i>Pozostali pracownicy obsługi biura (44)</i>	0,6667
<i>Pracownicy do spraw finansowo – statystycznych i ewidencji materiałowej (43)</i>	0,6429

<i>Pracownicy usług ochrony (54)</i>	<i>0,6154</i>
<i>Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni (73)</i>	<i>0,5333</i>
<i>Sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni (41)</i>	<i>0,5312</i>
<i>Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) (71)</i>	<i>0,5229</i>
<i>Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny (34)</i>	<i>0,5000</i>
<i>Sprzedawcy i pokrewni (52)</i>	<i>0,4697</i>
<i>Kierowcy i operatorzy pojazdów (83)</i>	<i>0,4490</i>
<i>Pracownicy obsługi klienta (42)</i>	<i>0,4483</i>
<i>Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urzędzeń i pokrewni (72)</i>	<i>0,4368</i>
<i>Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (75)</i>	<i>0,4122</i>

V. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI OSTATNIEGO MIEJSCA PRACY A OFERTY PRACY

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 9 „Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie świdnickim” można stwierdzić, iż w I półroczu 2013 r. w PUP w Świdniku najwięcej osób zarejestrowało się po utracie pracy w następujących sekcjach:

- *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 423 osoby;*
- *Przetwórstwo przemysłowe – 298 osób;*
- *Budownictwo – 250 osób;*
- *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 125 osób;*
- *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 59 osób;*
- *Pozostała działalność usługowa – 56 osób;*
- *Edukacja – 55 osób;*
- *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 51 osób;*
- *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 51 osób;*

- *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 51 osób.*

W okresie tym najwięcej ofert pracy zgłoszono w następujących sekcjach:

- *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* 91 ofert
- *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* 79 ofert
- *Przetwórstwo przemysłowe* 67 ofert
- *Edukacja* 65 ofert
- *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* 42 oferty
- *Budownictwo* 42 oferty
- *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* 29 ofert

Mniej zarejestrowanych osób bezrobotnych, w porównaniu do zgłoszonych ofert pracy, było jedynie w następujących sekcjach:

- *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 91 ofert na 59 zarejestrowanych bezrobotnych,*
- *Edukacja – 65 ofert na 55 zarejestrowanych bezrobotnych,*
- *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 42 oferty na 22 zarejestrowanych bezrobotnych.*

VI. ANALIZA ZAWODÓW ZE WZGLĘDU NA SZANSE UZYSKANIA OFERTY PRACY

Na podstawie danych zamieszczonych w Tabeli T – I/P – 10 „Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie świdnickim ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty” można stwierdzić, iż największe szanse uzyskania oferty pracy miały osoby posiadające zawody sklasyfikowane w następujących grupach dużych:

- *Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni (41)* 0,3088
- *Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny (34)* 0,1311
- *Pozostali pracownicy obsługi biura (44)* 0,0889
- *Pracownicy opieki osobistej i pokrewni (53)* 0,2000
- *Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych (96)* 0,0870

➤ <i>Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki (94)</i>	0,3958
➤ <i>Pracownicy usług ochrony (54)</i>	0,0864
➤ <i>Kierownicy do spraw produkcji i usług (13)</i>	0,0833
➤ <i>Kierowcy i operatorzy pojazdów (83)</i>	0,0800
➤ <i>Pomoce domowe i sprzętaczki (91)</i>	0,0616
➤ <i>Pracownicy do spraw finansowo – statystycznych i ewidencji materiałowej (43)</i>	0,0586
➤ <i>Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) (71)</i>	0,0556
➤ <i>Kierownicy do spraw zarządzania i handlu (12)</i>	0,0555

Natomiast najmniejsze szanse uzyskania oferty pracy miały osoby posiadające zawody sklasyfikowane w następujących grupach dużych:

➤ <i>Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni(11)</i>	0,0000
➤ <i>Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych (14))</i>	0,0000
➤ <i>Specjaliści do spraw zdrowia (22)</i>	0,0044

WNIOSKI

Powiat świdnicki jest rynkiem głównie rolniczym, przy jednoczesnym wysokim poziomie wykształcenia. Zachodzi potrzeba uruchomienia takich mechanizmów gospodarki, które umożliwiłyby powstanie nowych inwestycji, poprawę infrastruktury, co zwiększyłyby liczbę osób zatrudnionych.

Ponadto należy znieść bariery ograniczające dostęp do informacji o ofertach pracy, co zwiększyłyby mobilność osób gotowych do podjęcia pracy. Najważniejszym jednak czynnikiem jest pobudzenie aktywności bezrobotnych do intensywnego poszukiwania pracy i odnalezienia się na rynku pracy.

Szczególnego wsparcia na rynku pracy wymagają grupy bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, m.in.:

- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby powyżej 50 roku życia,
- osoby bez kwalifikacji zawodowych lub z niskim poziomem wykształcenia.

Pomoc dla nich powinna być priorytetowym zadaniem, realizowanym poprzez

aktywizację tych osób i różne instrumenty rynku pracy, np. promowanie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy.

*Opracowanie: Sylwia Machnikowska
Samodzielny specjalista ds. rozwoju zawodowego*